

Motion till riksdagen 2012/13:N8

av **Kent Persson m.fl. (V)**
med anledning av prop. 2012/13:21

Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om övergripande mål för FoU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en ny inriktning för energiforskningsområdet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Vinnova bör få i uppgift att främja och samordna kommersialisering av innovationer inom energiforskningsområdet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Energimyndigheten bör få i uppgift att i samverkan med andra aktörer starta nya samverkansprogram mellan olika aktörer inom energiforskningen och se till att de kommer till stånd.

2 Inledning

I propositionen anger regeringen riktlinjer för de fortsatta insatserna kring forskning, utveckling, demonstration och kommersialisering på energiområdet. Det föreslås också övergripande mål för FoU på energiområdet.

Energiforskningen i världen motsvarar inte de krav som ställs på ett framtida energisystem. International Energy Agency (IEA) pekar i sin rapport Energy Technology Perspectives 2012 på att energiforskningen tycks prioriteras allt lägre i OECD-länderna. 1980 var andelen offentliga anslag för forskning, utveckling och demonstration på energiområdet 20 procent inom OECD-länderna. I dag är samma siffra 4 procent. I Sverige gick, enligt IEA, 5 procent av de offentliga forskningsmedlen till energiområdet. IEA hoppas på bättring vilket vi starkt ifrågasätter om den nya energiforskningspropositionen

Fel! Okänt namn på

gör. Med tanke på att man endast återställer en tidigare nivå på energiforskningsmedel och kallar det för en satsning har inte mycket hänt.

Sverige har också hamnat på efterkälken gentemot andra OECD-länder. Naturskyddsföreningen pekar på att OECD nu placerar länder som Danmark, Norge och Storbritannien före Sverige vad gäller forskning kring grön energi- och miljöteknik. Nya Zeeland satsar t.ex. drygt 10 procent av de totala forskningsresurserna på energi- och miljöteknikforskning medan Sverige använder mindre än 2 procent.

De stora nordiska energibolagen är inte heller till mycket hjälp för att förbättra statistiken. European School of Management and Technology (ESMT) i Berlin (refererat av IVA) har graderat de stora energibolagen i Europa efter kriterierna forskning, produktivitet och hållbarhet. Vattenfall och Fortum hamnar i kategorin tveksamma bolag eftersom de får låga poäng i alla indexets delgrenar. Danska Dong satsar mest på forskning i förhållande till storlek och norska Statkraft är tillsammans med Dong bäst på att sprida produkt- och processinnovationer. Tyvärr finns inget av de i Sverige mest verksamma bolagen med i spetsen (IVA-aktuellt 1/2012).

3 Övergripande mål för FoU (avsnitt 5.1)

Vänsterpartiet har i motioner om energi och näringsliv under allmänna motionstiden pekat på att Sverige behöver öka sina ambitioner för att kunna nå 100 procent förnybart 2040 (N210, 294, 300, 386, 387). Där ingår exempelvis

- a. en ökning av elcertifikaten
- b. ett planeringsmål på 5 twh för sol och 4 twh för solvärme
- c. en omedelbar fortsättning av energieffektiviseringsprogram inom industrin
- d. framtagna medel för demonstrationsanläggningar.

Inga av dessa krav är tillgodosedda av regeringen och av det följer att de medel som behövs till energiforskning inte heller är tillräckliga. Högre mål behövs för att öka aktiviteten på energiforskningsområdet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4 Vänsterpartiets förslag avseende forskningsområden

Vänsterpartiet föreslår främst satsningar på forskning inom kraftsystemet med 200 miljoner kronor (se motion 2012/12:N386). Följande fyra områden ser vi som prioriterade för denna satsning:

1. Stora framsteg som görs just nu på solenergiområdet. Som vi visar i vår solenergimotion ligger Sverige långt bakom länder som Tyskland och Danmark. "Under ett par timmar i fjol installerade tyskarna lika

mycket solet som Sverige gjorde under hela 2011” (motion N387). Dessutom har Sverige fått se hightechföretag på området flytta utomlands. För att stärka främst solcellsforskningen och behålla företagen i Sverige borde anslaget hos Energimyndigheten ha fördubblats med 50 miljoner kronor.

2. En avgörande faktor i omvandlingen av det svenska energisystemet till ett förnybart energisystem är satsningen på smarta nät. Denna grundsten i en förnyelse har många aspekter. Här vill vi bara nämna några effekter, t.ex. det väsentliga bidraget till energibalansen och den ökade förståelse för förnybar energi hos alla små leverantörer till nätet som uppstår. Forskningen på detta område borde ha förstärkts genom Energimyndigheten med 50 miljoner kronor.
3. Med tanke på den framtida förändrade elproduktionen där vind-, sol- och våganläggningar kommer att vara storproducenter behöver ellagringsforskningen förstärkas. I mycket är denna fortfarande på ett grundforskningsstadium. Vätgaslagring av el är en av de vägar mot ellagring som verkar ha stor potential. Ellagringsforskningen borde därför ha förstärkts med 75 miljoner kronor genom Energimyndigheten.
4. Vågenergi kommer att vara ett mindre men viktigt bidrag till den framtida förnybara energimixen. Den är ännu i sin linda med arbete på vågkraft på västkusten. Ännu har inte Östersjön, som verkar minst lika lovande, prövats för vågkraft. Energimyndigheten borde ha fått 25 miljoner kronor.

Regeringen bör återkomma med en ny inriktning för energiforskningsområdet i enlighet med vad som anförs ovan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Ökad samverkan

Regeringen betonar i propositionen vikten av att forskning, utveckling, demonstration, innovation och kommersialisering inom energiområdet bör utgå från en helhetssyn på energisystemet och insatserna bör vara strategiskt utformade. Ansvar för medlen inom energiforskning utgiftsområde 21 ligger hos Energimyndigheten. Samtidigt konstaterar regeringen att ökad samverkan med andra myndigheter, näringsliv och forskningsfinansiärer är av stor betydelse för att de uppsatta målen ska vara möjliga att nå. Energimyndigheten får till uppgift att främja informationsutbytet om angränsande insatser så att synergier kan uppnås.

Att regeringen betonar innovation och kommersialisering inom energiområdet är bra. Vad som saknas är en sammanhållen strategi för att främja kommersialisering av de innovationer som kan bli ett resultat inom energiforskningsområdet. Inte med ett ord nämner regeringen frågan om kapitalförsörjning vid kommersialisering av nya idéer. Vidare saknas strategier för hur offentlig upphandling kan medverka inom energiforskningen och möjliggöra nya innovativa lösningar. Vänsterpartiet beskriver i budgetmotionen Fi250 närmare hur bl.a. samverkan, kapitalförsörjning och offentlig upphandling kan utgöra en del i en sammanhållande strategi för nya innovativa lösningar av de samhällsutmaningar som mänskligheten står inför.

Fel! Okänt namn på

För att genomföra intentionerna i propositionen behövs en tydlig ansvarsfördelning mellan olika aktörer. Det duger inte att Energimyndigheten får till uppgift att främja informationsutbytet mellan olika aktörer. Vinnova bör få i uppgift att främja och samordna kommersialisering av innovationer inom energiforskningsområdet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Energimyndigheten bör få till uppgift att i samverkan med andra aktörer starta nya samverkansprogram mellan olika aktörer inom energiforskningen och se till att de kommer till stånd. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 7 november 2012

Kent Persson (V)

Torbjörn Björlund (V)

Siv Holma (V)

Jens Holm (V)

Hans Linde (V)